YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

24 päivänä tammikuuta 2008 *

Asiassa C-294/06,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 28.6.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.6.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

The Queen, seuraavien hakemuksesta:

Ezgi Payir,

Burhan Akyuz ja

Birol Ozturk

vastaan

Secretary of State for the Home Department,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, P. Lindh (esittelevä tuomari) ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.4.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Payir, edustajinaan barrister S. Cox ja solicitor R. Despicht,

– Akyuz ja Ozturk, edustajanaan barrister N. Rogers,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään C. Gibbs, avustajanaan barrister P. Saini,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja C. Schulze-Bahr,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato W. Ferrante,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster ja C. Wissels,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Rozet ja N. Yerrell,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.7.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn ETY–Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 (jäljempänä päätös N:o 1/80) 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa. Assosiaationeuvosto perustettiin Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisellä assosiaatiosopimuksella, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685).

2 Tämä pyyntö on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Ezgi Payir sekä Burhan Akyuz ja Birol Ozturk ja toisaalta Secretary of State for the Home Department (jäljempänä Secretary of State) ja joissa on kyse jälkimmäisen tekemistä päätöksistä hylätä Payirin, Akyuzin ja Ozturkin oleskelulupien uudistamista koskevat hakemukset.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Jollei hänen perheenjäsentensä vapaata oikeutta työskentelyyn koskevista 7 artiklan määräyksistä muuta johdu, turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa, on oikeus:

– työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden saada työlupansa uudistetuksi tässä jäsenvaltiossa samaa työnantajaa varten, jos hänellä on työpaikka,

– työskenneltyään säännönmukaisesti kolme vuotta vastaanottaa tässä jäsenvaltiossa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous, joka on tehty tavanomaisin ehdoin ja joka on rekisteröity tämän valtion työvoimaviranomaisissa, jollei yhteisön jäsenvaltioiden työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu,

– työskenneltyään säännönmukaisesti neljä vuotta tehdä tässä jäsenvaltiossa vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

Kansallinen säännöstö

4 Au pairina työskenteleviä henkilöitä koskevat merkitykselliset säännökset sisältyvät erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin vuonna 1994 antamien maahantuloa koskevien sääntöjen (United Kingdom Immigration Rules, House of Commons Paper 395, jäljempänä Immigration Rules) 88–93 kohtaan, joissa säädetään seuraavaa:

”Au pair -työn määritelmä

88. zNäissä säännöissä au pair -työllä tarkoitetaan järjestelyä, jossa nuori henkilö

a) tulee Yhdistyneeseen kuningaskuntaan oppiakseen englannin kieltä; – –

b) asuu tietyn ajan englanninkielisessä perheessä, ja hänellä on asianmukaiset opiskelumahdollisuudet; ja

c) auttaa kotitöissä enintään viisi tuntia päivässä kohtuullista korvausta vastaan, ja hänellä on kaksi vapaapäivää viikossa.

Edellytykset maahantuloluvalle (leave to enter) au pairina

89. Henkilön, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan au pairina, on täytettävä seuraavat edellytykset:

i) hän hakee maahantulolupaa ottaakseen vastaan sovitun työpaikan, jonka voidaan osoittaa täyttävän 88 kohdassa esitetyn määritelmän; – –

ii) hän on 17–27-vuotias, tai hän oli sen ikäinen, kun hän sai ensimmäisen kerran maahantuloluvan au pairina; – –

iii) hän on naimaton; – –

iv) hänellä ei ole huollettavia; – –

v) hän on jonkin seuraavan maan kansalainen: – – Turkki; – –

vi) hän ei aio oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa pidempään kuin kaksi vuotta au pairina; – –

vii) hän aikoo poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta, kun hänen oleskelunsa au pairina päättyy; – –

viii) jos hän on ollut aiemmin Yhdistyneessä kuningaskunnassa au pairina, hän ei hae maahantulolupaa pidemmäksi ajaksi kuin kahdeksi vuodeksi siitä päivästä, jolloin hän sai ensimmäisen kerran maahantuloluvan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan au pairina, ja

ix) hän kykenee elättämään itsensä ja hankkimaan asunnon ilman, että hän turvautuu julkisiin varoihin.

Maahantulolupa au pairina

90. Henkilö, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan au pairina, voi saada enintään kahdeksi vuodeksi luvan, johon liittyy kielto tehdä muuta kuin au pair -työtä, jos ulkomaalaisviraston virkamies katsoo kaikkien 89 kohdassa esitettyjen edellytysten täyttyvän – –”

5 Opiskelijoita koskevista maahantulosäännöistä on säädetty erityisesti Immigration Rulesin 57–62 kohdassa:

”Edellytykset maahantuloluvalle opiskelijana

57. Henkilön, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijana, on täytettävä seuraavat edellytykset:

i) hänet on hyväksytty oppikurssille

a) julkisilla varoilla rahoitettavassa jatkokoulutuslaitoksessa tai korkeakoulussa tai [viittauksia yksityisiin oppilaitoksiin]; – –

ii) hän kykenee suorittamaan ja aikoo suorittaa joko

a) tunnustettuun tutkintoon tähtäävän kokopäiväisen kurssin julkisilla varoilla rahoitettavassa jatkokoulutuslaitoksessa tai korkeakoulussa tai [viittauksia tiettyihin kokopäiväisen oppikursseihin]; – –

– –

iv) hän aikoo poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta, kun hänen opintonsa päättyvät; – –

v) hän ei aio harjoittaa liiketoimintaa tai ottaa vastaan muuta työtä kuin osa-aikatyötä tai lomatyötä (vacation work), johon hän saa hyväksynnän Secretary of State for Employmentilta, ja

vi) hän kykenee maksamaan kurssimaksunsa ja majoituskulunsa sekä elättämään itsensä ja huollettavansa ilman, että hän tekee työtä, harjoittaa liiketoimintaa tai turvautuu julkisiin varoihin.

Maahantulolupa opiskelijana

58. Henkilö, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijana, voi saada luvan, jonka kesto riippuu hänen oppikurssinsa kestosta ja hänen varoistaan ja johon liittyy hänen työntekovapauttaan rajoittava ehto – –”

6 Secretary of Staten laatimien ulkomaalaisviraston ohjeiden (Immigration Directorate’s Instructions) 3 luvun liitteessä A olevassa 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Opiskelijat, jotka ovat yli 16-vuotiaita ja joita koskevat Code 2:ssa säädetyt ehdot (ehto, joka rajoittaa vapautta ottaa vastaan työpaikka), voivat tehdä osa-aikatyötä tai lomatyötä hakematta lupaa paikalliselta työvoimatoimistolta (local Jobcentre). He voivat myös ottaa vastaan työpaikkoja, jotka ovat osa heidän opintojaan, tai työharjoittelupaikkoja hakematta työlupaa jonka myöntävät Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset. Opiskelijat eivät saa työskennellä enempää kuin 20 tuntia viikossa lukukauden aikana – –”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Oikeusriidat koskevat yhtäältä au pairina työskentelevää Ezgi Payiria ja toisaalta kahta opiskelijaa, Burhan Akyuzia ja Birol Ozturkia.

8 Ezgi Payir sai 21-vuotiaana viisumin (entry clearance) Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, minkä jälkeen hänelle myönnettiin huhtikuussa 2000 maahantulolupa, joka oli voimassa huhtikuuhun 2002 saakka. Lupaan liittyi ehto, jonka mukaan hän ei saanut tehdä muuta vastikkeellista tai vastikkeetonta työtä kuin au pair -työtä.

9 Maahantulonsa jälkeen Payir työskenteli au pairina kahdessa eri perheessä, joista jälkimmäisessä maaliskuusta 2001 alkaen; Payir työskenteli tässä jälkimmäisessä perheessä 15–25 tuntia viikossa. Hän sai vastikkeeksi majoituksen ja ylläpidon sekä 70 Englannin puntaa (GBP) (noin 103 euroa) viikossa.

10 Huhtikuussa 2002 ennen maahantulolupansa voimassaolon päättymistä Payir haki Secretary of Statelta oleskelulupaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan nojalla ja vetosi siihen, että hän oli työskennellyt samalla työnantajalla yli vuoden ajan ja halusi jatkaa työskentelyä tämän palveluksessa. Payirin hakemus hylättiin 18.8.2004 tehdyllä päätöksellä.

11 Payir nosti High Cour of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionissa (Administrative Court) kanteen tästä päätöksestä. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi

kanteen ja kumosi sanotun päätöksen sekä määräsi Secretary of Staten jatkamaan Payirin maahantuloluvan voimassaoloa sekä poistamaan alkuperäisen työmarkkinoille pääsyä rajoittavan ehdon. Payirin maahantuloluvan voimassaoloa jatkettiin 2.8.2006 saakka. Payir aloitti lokakuussa 2005 työn kaupan myyjättärenä.

12 Secretary of State katsoi, ettei päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaa sovelleta au paireihin, ja haki tällä perusteella muutosta High Courtin tuomioon.

13 Akyuz saapui vuonna 1999 ja Ozturk vuonna 1997 opiskelijana Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, ja heille myönnettiin tätä varten maahantuloluvat sekä myöhemmin oleskeluluvat. Kyseisiin oleskelulupiin sisältyi lupa tehdä lukukauden aikana työtä enintään 20 tuntia viikossa.

14 Asianomaiset Turkin kansalaiset työskentelivät opiskelunsa aikana osa-aikaisina tarjoilijoina, ja heidän työnantajansa tarjosi heille heidän työsopimustensa pidentämistä. Ennen kuin heidän opiskelua varten saamiensa maahantulolupien tai oleskelulupien voimassaoloaika päättyi, Akyuz haki heinäkuussa 2003 ja Ozturk tammikuussa 2004 Secretary of Statelta oleskelulupaa päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan nojalla. Koska Akyuzin ja Ozturkin tekemät hakemukset hylättiin 18.8.2004, he nostivat High Courtissa näistä päätöksistä kanteet, jotka kyseinen tuomioistuin hyväksyi. Secretary of State arvioi, ettei päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaa sovelleta opiskelijoihin, ja haki muutosta näihin High Courtin tuomioihin.

15 Payirin asiaa käsiteltiin Court of Appealissa (England & Wales) (Civil Division) yhdessä Akyuzin ja Ozturkin asioiden kanssa.

16 Kyseinen tuomioistuin toteaa, että High Court oli pitänyt asianomaisia Turkin kansalaisia yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössään ja erityisesti asiassa C-1/97, Birden, 26.11.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-7747, 24 kohta) määrittelemän työntekijän käsitteen mukaisina työntekijöinä.

17 Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) hyväksyy High Courtin näkemyksen mutta katsoo, että huomioon on otettava myös se yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön järjestelmiä, joilla on sosiaalinen tarkoitus. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tästä seuraa, että vaikka kyseiset järjestelmät merkitsevätkin toiminnan harjoittamista työntekijänä, ne eivät kuitenkaan välttämättä johda siihen, että asianomaisten henkilöiden katsottaisiin integroituneen laillisille työmarkkinoille asianomaisissa maissa.

18 Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) esittää pääasioissa epäilyksiä siitä, voivatko kysymyksessä olevat Turkin kansalaiset vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan. Tässä tilanteessa kyseinen tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Oliko sellainen Turkin kansalainen,

– jolle on myönnetty maahantulolupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kahdeksi vuodeksi, jotta hän voisi ottaa tässä maassa vastaan au pair -paikan, sellaisena kuin se määritellään Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttoa koskevissa säännöissä,

– jonka maahantulolupaan sisältyi lupa työskennellä au pairina,

– joka on työskennellyt samalla työnantajalla au pairina keskeytyksettä yli vuoden maahantulolupansa voimassaoloaikana,

– jonka työ on ollut aitoa ja todellista taloudellista toimintaa ja

– jonka työ on ollut kansallisten työntekoa ja maahanmuuttoa koskevien lakien mukaista,

työskentelynsä aikana

– – – päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitettu työntekijä

– asianmukaisesti rekisteröity Yhdistyneen kuningaskunnan työmarkkinoille kuuluvaksi kyseisen artiklan mukaisesti?

2) Oliko sellainen Turkin kansalainen,

– jolle on myönnetty maahantulolupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Immigration Rulesien mukaisesti opintojen suorittamiseksi kyseisessä maassa,

– jonka maahantulolupaan sisältyi lupa tehdä mitä tahansa työtä enintään 20 tuntia viikossa lomakauden ulkopuolella,

– joka on työskennellyt samalla työnantajalla keskeytyksettä yli vuoden maahantulolupansa voimassaoloaikana,

– jonka työ on ollut aitoa ja tosiasiallista taloudellista toimintaa ja

– jonka työ on ollut kansallisten työntekoa ja maahanmuuttoa koskevien lakien mukaista,

työskentelynsä aikana

– – – päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitettu työntekijä

– asianmukaisesti rekisteröity Yhdistyneen kuningaskunnan työmarkkinoille kuuluvaksi kyseisen artiklan mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

19 Esitetyt kysymykset ovat samat molemmissa pääasioissa, ja ne koskevat yhtäältä au paireja ja toisaalta opiskelijoita.

20 Näistä kysymyksistä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, johtaako se, että Turkin kansalaiselle on myönnetty lupa saapua tietyn jäsenvaltion alueelle au pairina tai opiskelijana, siihen, että kyseistä henkilöä ei voida pitää ”työntekijänä” eikä hän voi kuulua asianomaisen jäsenvaltion ”laillisille työmarkkinoille” päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti eikä siten voi vedota kyseiseen määräykseen, jotta hän saisi työlupansa uusittua ja hänelle myönnettäisiin työlupaa vastaava oleskeluoikeus.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

21 Sekä Payirin, Akyuzin ja Ozturkin että Euroopan yhteisöjen komission esittämät näkemykset ovat yhteneviä. Niiden mukaan pääasioissa kysymyksessä olevien kaltaiset Turkin kansalaiset täyttävät edellytykset sille, että heitä voidaan pitää päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina työntekijöinä. Payir, Akyuz,

Ozturk ja komissio katsovat, että asianomaiset henkilöt ovat tehneet toisen johdon alaisena todellisia ja aitoja suorituksia, joilla on taloudellista merkitystä, vastiketta vastaan.

22 Payirin, Akyuzin, Ozturkin ja komission mukaan asianomaiset Turkin kansalaiset kuuluvat vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille. He ovat saapuneet laillisesti niin tämän jäsenvaltion alueelle kuin sen työmarkkinoillekin. Erityisesti he eivät ole syyllistyneet minkäänlaiseen petokseen sen työn hankkimiseksi tai suorittamiseksi, jonka he ovat ottaneet vastaan. Näin ollen heillä on vakiintunut ja varma asema työmarkkinoilla.

23 Sikäli kuin asianomaiset Turkin kansalaiset täyttävät päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset, he voivat Payirin, Akyuzin, Ozturkin ja komission mukaan vedota kyseiseen säännökseen, jotta he saisivat työlupansa uusittua ja heille myönnettäisiin työlupaa vastaava oleskeluoikeus. Ei ole tarpeellista eikä merkityksellistä tutkia tarkoituksia, joita varten Yhdistynyt kuningaskunta myöntäisi heille maahantulo- ja oleskeluluvat, eli sitä seikkaa, että kyseinen jäsenvaltio sallii nuorten henkilöiden maahantulon yksinomaan au pairina tai opiskelijana rajoitetuksi ajaksi.

24 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus sekä Saksan, Italian ja Alankomaiden hallitukset väittävät sitä vastoin, että oleskelun tarkoituksella on merkitystä. Niiden mukaan päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohta koskee sellaisten Turkin kansalaisten oikeutta työhön pääsyyn, joiden on annettu saapua jäsenvaltion alueelle työntekijöinä. Turkin kansalaiset, kuten Payir, Akyuz ja Ozturk, jotka eivät ole tulleet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan työntekijöinä, eivät voi vedota tähän määräykseen. Tästä seuraa, että vaikka asianomaisten Turkin kansalaisten harjoittama toiminta voitaisiin katsoa aidoksi ja todelliseksi taloudelliseksi toiminnaksi, tämä ei johda siihen, että heitä pidettäisiin työntekijöinä tai heidän katsottaisiin kuuluvan vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille kyseisen määräyksen mukaisesti.

25 Mikäli Turkin kansalaisten, joille on annettu oikeus päästä jäsenvaltioon au pairina tai opiskelijana, katsottaisiin voivan vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan, tällä olisi kyseisten hallitusten mukaan vakavia seurauksia. Tästä seuraisi ensinnäkin, etteivät jäsenvaltiot voisi vapaasti määrittää edellytyksiä, jotka koskevat Turkin kansalaisten saapumista niiden alueelle. Lisäksi tämä kannustaisi kansallisten säännösten kiertämiseen, koska asianomaisten henkilöiden intressissä olisi esiintyä opiskelijoina tai au paireina integroituakseen jäsenvaltion, jonka alueelle he ovat tulleet, työmarkkinoille. Näin ollen jäsenvaltiot joutuisivat rajoittamaan turkkilaisten opiskelijoiden ja au pairien vastaanottamista koskevia politiikkojaan näiden maahantulijaryhmien vahingoksi.

26 Saksan ja Alankomaiden hallitukset väittävät lisäksi, että osa-aikatyötä tekevän opiskelijan tai au pairin aseman rinnastaminen tavallisen työntekijän asemaan on vastoin lähestymistapaa, jonka yhteisön lainsäätäjä on vahvistanut kolmansien maiden kansalaisten opiskelua, opiskelijavaihtoa, palkatonta harjoittelua tai vapaaehtoistyötä varten tapahtuvan maahanpääsyn edellytyksistä 13.12.2004 annetussa neuvoston direktiivissä 2004/114/EY (EUVL L 375, s. 12). Kyseisten hallitusten mukaan tässä direktiivissä opiskelija erotetaan selkeästi työntekijästä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

27 Vastauksen antamiseksi esitettyihin kysymyksiin, sellaisina kuin ne on esitetty uudelleen muotoiltuina tämän tuomion 20 kohdassa, on palautettava mieliin päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrätyt kolme edellytystä.

28 Ensimmäinen edellytys koskee työntekijän asemaa. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että jotta tämä edellytys täyttyisi, asianomaisen Turkin kansalaisen on tehtävä todellista ja aitoa työtä, eikä tällöin oteta huomioon sellaista työtä, joka on niin vähäistä, että sitä on pidettävä pelkästään toisarvoisena ja liitännäisenä. Työsuhteen olennainen ominaispiirre on se, että henkilö tekee tietyn ajanjakson ajan toiselle tämän johdon alaisena suorituksia vastiketta vastaan (ks. em. asia Birden, tuomion 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Toinen edellytyksistä koskee laillisille työmarkkinoille kuulumista. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että kyseisellä käsitteellä on katsottava tarkoitettavan kaikkia niitä työntekijöitä, jotka ovat noudattaneet vastaanottavan jäsenvaltion maahantuloa ja työskentelyä koskevia lakeja ja hallinnollisia säädöksiä ja joilla on siten oikeus työskennellä sen alueella (ks. em. asia Birden, tuomion 51 kohta).

30 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaan kolmantena edellytyksenä on säännönmukainen työskentely eli vakiintunut ja varma asema vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoilla ja tällä perusteella kiistattoman oleskeluoikeuden olemassaolo (ks. asia C-188/00, Kurz, tuomio 19.11.2002, Kok. 2002, s. I-10691, 48 kohta).

31 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen mukaan sekä Payir että Akyuz ja Ozturk tekivät suorituksia, joita on pidettävä aitona ja todellisena taloudellisena toimintana. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että kyseiset henkilöt työskentelivät työnantajan johdon alaisena vastiketta vastaan. Payir työskenteli 15–25 tuntia viikossa ja Akyuz ja Ozturk enintään 20 tuntia viikossa. Asioissa ei ole väitetty, että

asianomaisten henkilöiden tekemät suoritukset olisivat pelkästään toisarvoisia. Näin ollen kyseisillä suorituksilla, sellaisina kuin ne on kuvattu, on ne ominaisuudet, joita vaaditaan, jotta kyseisten suoritusten tekijöitä voitaisiin lähtökohtaisesti pitää päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina työntekijöinä.

32 Kahden muun edellytyksen osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Payir sekä Akyuz ja Ozturk ovat noudattaneet maahanmuuttoa koskevia kansallisia lakeja ja ovat siten saapuneet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan laillisesti. Kyseinen tuomioistuin totesi lisäksi, että asianomaisten henkilöiden työ on ollut paitsi maahanmuuttoa koskevien säännösten myös työoikeuden alaan kuuluvien säännösten mukaista ja erityisesti työ on ollut heidän maahantulolupiinsa liitettyjen, valtion alueelle saapumista koskevien ehtojen mukaista. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on riidatonta, että kyseisten henkilöiden oleskeluoikeus on kiistaton.

33 Tästä seuraa, että pääasioissa kyseessä olevien Turkin kansalaisten työpaikat, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ne on kuvannut, täyttävät myös kaksi muuta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa säädetyistä edellytyksistä eli laillisille työmarkkinoille kuulumista koskevan edellytyksen ja säännönmukaista työskentelyä koskevan edellytyksen.

34 Esille nousee kuitenkin kysymys siitä, onko päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrätyt kolme edellytystä täyttävää toimintaa harjoittavien Turkin kansalaisten asema au pairina tai opiskelijana esteenä sille, että heitä voitaisiin pitää työntekijöinä ja heidän katsottaisiin kuuluvan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille tämän määräyksen mukaisesti.

35 Tältä osin on ensinnäkin korostettava, että opiskelijoille ja au paireille myönnettävän maahantuloluvan ja työluvan mahdollinen sosiaalinen päämäärä ei sinällään johda siihen, ettei heidän harjoittamansa toiminta olisi säännönmukaista eivätkä he tämän

vuoksi kuuluisi vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille. Yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Birden antamansa tuomion 51 kohdassa todennut, että laillisten työmarkkinoiden käsitettä ei voida tulkita siten, että sillä tarkoitettaisiin yleisiä työmarkkinoita vastakohtana sellaisille erityisille työmarkkinoille, joilla on sosiaalinen päämäärä ja joita julkinen valta tukee.

36 Lisäksi on muistutettava, että päätöksellä N:o 1/80 ei rajoiteta jäsenvaltioiden toimivaltaa säätää Turkin kansalaisten oikeudesta saapua alueelleen ja heidän ensimmäiselle työsuhteelleen asetetuista edellytyksistä, vaan päätöksen 6 artiklassa määrätään ainoastaan vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoille jo säännönmukaisesti integroituneiden turkkilaisten työntekijöiden asemasta (asia C-98/96, Ertanir, tuomio 30.9.1997, Kok. 1997, s. I-5179, 23 kohta).

37 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on vahvistaa vähitellen turkkilaisten työntekijöiden asemaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. erityisesti asia C-230/03, Sedef, tuomio 10.1.2006, Kok. 2006, s. I-157, 34 kohta).

38 Tämä määräys koskee näin ollen Turkin kansalaisia, jotka ovat työntekijöinä vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ilman että heidän kuitenkaan edellytettäisiin saapuneen yhteisöön työntekijöinä. He ovat saattaneet saada työntekijän aseman sen jälkeen, kun ovat saapuneet yhteisöön. Asiassa, jonka johdosta edellä mainitussa asiassa Birden annettiin tuomio, Birden, jonka oli annettu saapua tietyn jäsenvaltion alueelle, oli ollut aluksi työttömänä kyseisessä jäsenvaltioissa ennen kuin otti siellä vastaan palkatun työn. Edellä mainitussa asiassa Kurz annettuun tuomioon johtaneessa asiassa kysymyksessä olleen Turkin kansalaisen oli annettu saapua yhteisöön 15-vuotiaana putkimiehen ammattiin tähtäävään koulutukseen osallistumista varten eikä siis työntekijänä.

39 Vuoden kestäneen työskentelyn jälkeen Turkin kansalainen voi vaatia työlupansa uudistamista samaa työnantajaa varten sekä vastaavan oleskeluoikeutensa jatkamista, mikäli hän täyttää päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määrätyt edellytykset.

40 Sen tutkimiseksi, täyttävätkö asianomaiset Turkin kansalaiset nämä edellytykset, huomioon ei oteta tarkoitusta, jota varten maahantulolupa kyseiseen jäsenvaltioon on heille myönnetty. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin toistuvasti todennut, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaan siinä turkkilaisille työntekijöille myönnettyjen oikeuksien tunnustaminen ei riipu mistään sellaisesta edellytyksestä, joka liittyy syyhyn, jonka perusteella heille on alun perin annettu maahantulo-, työskentely- ja oleskeluoikeus (ks. asia C-36/96, Günaydin, tuomio 30.9.1997, Kok. 1997, s. I-5143, 51 ja 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Yhteisöjen tuomioistuin on siten todennut, että Turkin kansalaisen ilmaisema aikomus palata lähtömaahan vietettyään joitakin vuosia vastaanottavassa jäsenvaltioissa ei estä häntä vetoamasta kyseisessä 6 artiklan 1 kohdassa tunnustettuihin oikeuksiinsa. Asia olisi toisin vain siinä tapauksessa, että asianomainen henkilö olisi pyrkinyt erehdyttämään toimivaltaisia viranomaisia ilmoittamalla perättömän aikomuksen ainoastaan saadakseen viranomaiset perusteettomasti myöntämään hänelle tarvittavat luvat (ks. vastaavasti em. asia Günaydin, tuomion 54 ja 60 kohta).

41 Kuten edellä mainitussa asiassa Günaydin annetusta tuomiosta ilmenee, se seikka, että asianomaisen Turkin kansalaisen oli annettu saapua jäsenvaltion alueelle oppikurssille osallistumista varten ja hänelle myönnettyihin oleskelulupiin oli ensiksi liitetty kielto tehdä ansiotyötä, ei estä häntä vetoamasta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan määräyksiin, jos hän on sittemmin laillisesti ottanut vastaan palkatun työn ja työskennellyt saman työnantajan palveluksessa vähintään vuoden ajan.

42 Mahdolliset työsopimukseen liittyvät ajalliset rajoitukset eivät nekään voi olla esteenä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamiselle. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin todennut, että jos työsuhteen määräaikaisuus olisi riittävä, jotta asianomaisen laillisen työskentelyn säännönmukaisuus voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi, jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus evätä perusteettomasti turkkilaisilta siirtotyöläisiltä, joiden on annettu saapua niiden alueelle ja jotka ovat harjoittaneet siellä säännönmukaista taloudellista toimintaa keskeytyksettä vähintään vuoden ajan, heille päätöksen kyseisen 6 artiklan 1 kohdassa suoraan tunnustetut oikeudet (ks. em. asia Birden, tuomion 64 kohta).

43 Sen selvittämiseksi, voiko Turkin kansalainen, joka on saapunut jäsenvaltion alueelle laillisesti, vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tunnustettuihin oikeuksiin työskenneltyään vuoden ajan kyseisessä jäsenvaltiossa, on tutkittava, täyttääkö asianomainen henkilö tässä määräyksessä määrätyt objektiiviset edellytykset, eikä tällöin ole tarpeen ottaa huomioon tarkoitusta, jota varten maahantulolupa kyseiseen jäsenvaltioon on alun perin myönnetty, eikä mahdollisia hänen työlupaansa liitettyjä ajallisia rajoituksia. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansalliset viranomaiset eivät voi asettaa tällaisille oikeuksille edellytyksiä tai rajoittaa niiden soveltamista vaarantamatta kyseisen päätöksen tehokasta vaikutusta (ks. em. asia Günaydin, tuomion 37–40 ja 50 kohta; em. asia Birden, tuomion 19 kohta; em. asia Kurz, tuomion 26 kohta; yhdistetyt asiat C-317/01 ja C-369/01, Abatay ym., tuomio 21.10.2003, Kok. 2003, s. I-12301, 78 kohta ja em. asia Sedef, tuomion 34 kohta).

44 Tästä seuraa, että pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisissa asioissa tarkoitus, jota varten maahantulolupa on kyseisille Turkin kansalaisille myönnetty, eli au pair -työ tai opiskelu ei sinällään estä asianomaisia henkilöitä vetoamasta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan määräyksiin. Sama koskee siten myös asianomaisten henkilöiden ilmoituksia, joiden mukaan heidän aikomuksenaan ei ole oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa yli kahta vuotta tai joiden mukaan heidän on tarkoitus poistua sanotusta jäsenvaltiosta opiskelun päätyttyä, sekä heidän oleskelulupiensa ajallisia rajoituksia.

45 Kun edellä tämän tuomion 27–30 kohdassa mieleen palautetut edellytykset täyttyvät ja kun on erityisesti varmistettu, että kyseisten Turkin kansalaisten tekemä työ on aitoa, sillä seikalla, että he ovat tulleet maahan opiskelijoina opintojen harjoittamista varten tai au paireina oppiakseen vastaanottavan jäsenvaltion kieltä, ei ole merkitystä. Jos kyseiset Turkin kansalaiset täyttävät omien ansioidensa puolesta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa säädetyt edellytykset, heiltä ei voida evätä niitä oikeuksia, jotka heille tässä määräyksessä palkatun työskentelyn pituuden mukaan asteittain tunnustetaan (ks. vastaavasti em. asia Günaydin, tuomion 37 kohta).

46 Näissä olosuhteissa huomautuksia esittäneiden jäsenvaltioiden väite, jonka mukaan opiskelijat tai au pairit voisivat kiertää vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädäntöä saadakseen asteittain rajattoman pääsyn tämän työmarkkinoille, on hylättävä. Kyse ei nimittäin voi olla sanotun lainsäädännön kiertämisestä silloin, kun asianomaiset henkilöt ainoastaan käyttävät päätöksessä N:o 1/80 nimenomaisesti määrättyä oikeutta. Asia olisi toisin vain siinä tapauksessa, että kyseiset henkilöt olisivat hankkineet luvan saapua jäsenvaltion alueelle petollisella tavalla väittämällä perättömästi aikomuksenaan olevan opiskella tai työskennellä au pairina. Sitä vastoin silloin, kun asianomaisten henkilöiden aikomus osoittautuu todelliseksi sen vuoksi, että he tosiasiassa osallistuvat oppikurssille taikka työskentelevät au pairina, kun he ottavat laillisesti vastaan työpaikan vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja kun he täyttävät päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrätyt edellytykset, he voivat täysin vedota tässä määräyksessä heille tunnustettuihin oikeuksiin.

47 Saksan ja Alankomaiden hallitukset viittaavat lopuksi direktiiviin 2004/114. Kyseisen direktiivin rakenteesta voidaan niiden mielestä päätellä, että yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on ollut sallia se, että opiskelijat ottavat työpaikan ja työskentelevät tietyn tuntimäärän, ilman että heitä kuitenkaan pidettäisiin palkattuina työntekijöinä, ja näin ollen ilman, että he saisivat tällä tavoin pääsyn vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoille.

48 Kyseinen direktiivi ei kuitenkaan ole merkityksellinen. Direktiiviä sovelletaan sen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla nimittäin ainoastaan siinä tapauksessa, ettei kahden- tai monenvälisistä sopimuksista, joita yhteisö taikka yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa, johtuvista suotuisammista säännöksistä muuta johdu. Näin ollen, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 57 kohdassa todennut, päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan suppea tulkinta ei voi perustua direktiiviin 2004/114, eikä kyseisestä direktiivistä voida tehdä mitään päätelmiä kyseisen säännöksen tulkinnan kannalta.

49 Näin ollen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että se seikka, että Turkin kansalaiselle on myönnetty lupa saapua jäsenvaltion alueelle au pairina tai opiskelijana, ei johda siihen, ettei häntä voida pitää ”työntekijänä” eikä hän voi kuulua asianomaisen jäsenvaltion ”laillisille työmarkkinoille” päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tämä seikka ei näin ollen estä asianomaista henkilöä vetoamasta kyseiseen määräykseen, jotta hän saisi työlupansa uusittua ja hänelle myönnettäisiin työlupaa vastaava oleskeluoikeus.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Se seikka, että Turkin kansalaiselle on myönnetty lupa saapua jäsenvaltion alueelle au pairina tai opiskelijana, ei johda siihen, ettei häntä voida pitää ”työntekijänä” eikä hän voi kuulua asianomaisen jäsenvaltion ”laillisille työmarkkinoille” assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tämä seikka ei näin ollen estä asianomaista henkilöä vetoamasta kyseiseen määräykseen, jotta hän saisi työlupansa uusittua ja hänelle myönnettäisiin työlupaa vastaava oleskeluoikeus.

Allekirjoitukset